

Autor: Ing. Jiří Hájek
Název: Stanovení struktury produktového portfolia
Oponent: doc. Ing. Luboš Smrčka, CSc.

Úvod:

Doktorská disertační práce se věnuje tématu stanovení produktového mixu ve smyslu objemu a struktury produkce. Doktorand předložil disertační práci o rozsahu 248 stran textu (včetně seznamu použité literatury a příloh).

Vyjádření k jednotlivým bodům hodnocení:

a) Formulace výchozího výzkumného úkolu, hlavních cílů a popř. hypotéz s ohledem na soudobý stav poznání v dané oblasti

Autor provedl rozsáhlou rešerši teorie v kapitolách 3 – 5, přičemž kapitoly 3 a 4 obsahují spíše učebnicový popis a kapitoly jsou méně rozsáhlé. Kapitola 5 pak představuje shrnutí dosud identifikovaných modelů stanovení produktového mixu, dle vyjádření autora dosud nejkompaktnější. Na základě provedené rešerše autor identifikuje mezeru v poznání.

Autor reaguje na mezeru v poznání stanovením cílů, podcílů a stanovuje výzkumné otázky.

Hlavním cílem předložené disertační práce bylo vytvořit nový model volby produktového mixu. Cíl měl být naplněn prostřednictvím dílčích cílů:

- identifikace faktorů ovlivňujících produktový mix a
- vytvořením uceleného přehledu, komparace a vyhodnocení existujících přístupů pro volbu produktového mixu.

Autor si stanovil následující výzkumné otázky:

1. Jaké jsou v současné době používané metody pro stanovení produktového mixu?
2. Jaké metody pro stanovení produktového mixu existují v odborné literatuře?
3. Jaké jsou předpoklady využití jednotlivých metod a jaké jsou omezení z nich plynoucí a jejich slabé a silné stránky?
 - a. Toto je zásadní otázka, ke které patří také otázka: Je TOC metoda dosahující optimálního produktového mixu?
4. Jaké jsou faktory a jejich významnost, které ovlivňují volbu produktového mixu?

Doplňující výzkumné otázky jsou:

5. Zohledňují firmy všechny faktory, které jsou normativně definované/doporučované pro stanovení produktového mixu při jeho stanovení, zejména zpětné vazby a úzká místa?
6. Jak probíhá rozhodování o stanovení produktového mixu? Otázka se zaměřuje zejména na procesní hledisko a určení rozhodovatele.

Autor vymezuje zaměření práce na B2B, malé a střední podniky a sektor zpracovatelského průmyslu a uvádí zřejmou obhajobu tohoto zúžení zaměření práce. Cíl a dílčí cíle jsou zvoleny vhodně. V rámci výzkumných otázek by mohly být některé formulace stručnější a návaznost popsána výstižněji.

b) Adekvátnost použitých vědeckých metod

Doktorská disertační práce dokládá vhodné využití vědeckých metod, včetně jejich obsáhlého a mnohdy až učebnicového popisu a zdůvodnění využití v kapitole 2. Doktorand nejprve vymezuje obecné metody vědecké práce a obhajuje volbu kvalitativní výzkumné strategie a za účelem dodržení jejich požadavků dále uvádí podkapitoly o reliabilitě a validitě výzkumu. Jako výzkumný design jsou použity vícenásobné případové studie.

Lze ocenit, že metodologická část práce taktéž kriticky hodnotí, porovnává a vymezuje se vůči jednotlivým metodám.

Jako metodu sběru dat doktorand zvolil polostrukturované interview, doplněné v souladu s požadavkem na triangulaci o další zdroje, především dokumenty. Analýza dat je provedena pomocí analýzy uvnitř případy a napříč případy s vhodným nástrojovým aparátem.

Domnívám se, že autor prokázal znalost metod vědecké práce a svoji schopnost je aplikovat. Volba metod vycházela z charakteru práce a jejich cílů a považuji ji za adekvátní.

c) Obsahová vyváženost

Struktura práce odpovídá zvoleným cílům. Autor postupně prezentuje a obhajuje zvolené optiky pohledu operačního managementu, manažerského účetnictví a marketingu na problematiku a vymezuje se k nezapojení inovací. Problematika práce je v daných kapitolách vždy zasazena do rámce daného pohledu. Autor navazuje obsáhlou rešerší 47 existujících modelů, porovnává je a hodnotí. Vybrané modely pak představuje blíže. Ve výzkumné části práce prezentuje autor výsledky vlastního šetření pomocí 10 případových studií. Autor se věnuje nejdříve analýze uvnitř případů. Na základě analýzy napříč výstupy pak identifikuje hlavní faktory ovlivňující produktový mix a prezentuje Obecný model volby produktového mixu – tedy deskriptivní model volby produktového mixu. V kapitole 8 pak navrhuje model normativní.

Autor si je sám vědom, že ověření obecné platnosti faktorů je nutné provést až kvantitativním výzkumem. Závěry tak mají pouze částečnou aspiraci na obecnou platnost. V některých závěrech by autor mohl být přesnější či hlouběji ověřit jejich platnost zpětným zakotvením v teorii.

d) Vlastní přínos autora na bázi autentické výzkumné činnosti

Autor provádí dle mého mínění prvovýzkum stanovení produktového mixu v České Republice. Problematika je uchopena pomocí případových studií, závěry jsou zpětně ukotvovány v teorii. Prezentovaný deskriptivní model je vyvozený z analýzy napříč případy. Návrh normativního modelu je podpořen teoretickými poznatky.

K přínosům práce řadím taktéž provedenou rešerši a zhodnocení 47 existujících modelů a vytvoření uceleného pohledu na problematiku.

e) Dosažení nových poznatků (přínos pro teorii a praxi)

Dosažené závěry jsou shrnuty v Závěru. Dosažené nové poznatky lze spatřit zejména v deskriptivním modelu, který shrnuje pohled praxe na danou problematiku, v prokázání nejednotnosti jednotlivých optik pohledu na problematiku volby produktového mixu a dále v identifikaci faktorů ovlivňujících volbu produktového mixu. Na základě provedené analýzy a interpretace dosažených výsledků autor vytvořil v souladu se stanovenými cíli návrh normativního modelu. Ucelený souhrn 47 modelů a jejich analýza je dalším zajímavým výsledkem. Jako přínos pro teorii je prezentován analytický vhled do modelů, identifikace jejich stavebních bloků a zařazení problematiky podle času. Vzhledem ke kvalitativnímu zaměření práce by závěru práce bylo vhodné explicitněji formulovat přínosy disertační práce pro teorii.

f) Stupeň splnění stanovených cílů

Autor rozebírá splnění cíle a zodpovězení výzkumných otázek. Některé odpovědi na výzkumné otázky nejsou nijak překvapivé: Zkoumané společnosti neaplikují v teorii identifikované metody. U ostatních otázek je pak odpověď prostředek k naplnění cílů. Dílčí cíl 1 je naplněn identifikací 9 hlavních faktorů z pohledu kvalitativního výzkumu a dalších faktorů z hlediska operačního managementu, manažerského účetnictví a marketingu. Dosažení tohoto dílčího cíle mohlo být více provázáno na předchozí části. Dílčí cíl 2 je dosažen prostřednictvím identifikace a uceleného přehledu 47 modelů a hodnotím ho jako naplněný.

Hlavní cíl práce představuje návrh normativního modelu, kde autor uvádí propozice na základě kvalitativního výzkumu, jejichž obecnou platnost je nutné potvrdit kvantitativním výzkumem.

V rámci prezentovaného modelu by bylo vhodné uvést hlubší komentář, jak autor k jednotlivým částem modelu dospěl. Autor však odkazuje na předcházející části práce, z toho pohledu lze přijmout závěr, že došlo k naplnění cíle práce.

Otázky k obhajobě:

Doporučuji, aby se doktorand v rámci obhajoby vyjádřil k těmto problémům:

1. Jaký vliv by mělo zakomponování hlediska inovací do prezentovaného modelu?
2. Jaký vliv na volbu produktového mixu má využití zastaralých dat v kalkulacích? Dokázal by autor dát návrh, co by tento problém ve firmách mohl odstranit?

Závěr:

Z uvedených důvodů doktorskou disertační práci na téma „Stanovení struktury produktového portfolia“ **doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí** pro obhajoby disertačních prací a po úspěšné obhajobě doporučuji udělení titulu Ph.D.

V Praze dne 31.01.2018

doc. Ing. Luboš Smrčka, CSc.